

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetus, tel. 430-23. Piiskopi 2.

Tallus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüüti 10.

Tellimishind aastas Kr. 5.—

Ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussekttsiooni juhataja J. Janusson
Sekttsiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussekttsiooni juhataja J. Kurkus
Sekttsiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 31

Tallinn, 1. augustil 1939

V aastakäik

SISU:

Lk.

PÕLLUMAJANDUS

Mesilastepidamise tasuvus ja mee tootmiskulu . . . 540
Nisuturuseisund maailmas 542

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Väliskaubandus 1939. a. esimesel poolel . . . 544

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg 547
Juustuturg 548
Peekoniturg 548
Tapaloomade ja lihaturg 548
Toornahkadeturg 549
Kanamunaturg 549
Pliimaturg 550
Teraviljaturg 550
Põllumajanduslik väljavedu 550
Aedviljaturg 551
Kalaturg 551

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 552

VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE

OSAKONNA TEATED

Hüpoteekpanga asutamine Leedu 553
Leedu raha kattevara 553
Soome põllumeeste soovid 553
Lõukuse väljaveateid 554
Ülemere väljaveo a.-s-i asutamine Lätis 554
Türgi uued kaubanduslepped 554

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Remunerativeness of Bee-keeping 540
The World Wheat Situation 542

INDUSTRY AND TRADE

Foreign Trade in First Half of 1939 544

AGRICULTURAL MARKETS

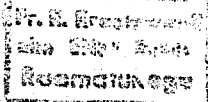
Butter Market 547
Cheese Market 548
Bacon Market 548
Cattle and Meat Market 548
Rawhide Market 549
Egg Market 549
Milk Market 550
Grain Market 550
Exports of Agricultural Products 550
Vegetable Market 551
Fish Market 551

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 552

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Foundation of Mortgage Bank in Lithuania . . . 553
Cover of Lithuanian Monetary Circulation . . . 553
Finnish Farmers' Desiderata 553
Crop Prospects 554
Establishment of Board of Overseas Trade in Latvia 554
New Commercial Agreements of Turkey 554

PÖLLUMAJANDUS

MESILASTEPIDAMISE TASUVUS JA MEE TOOTMISKULU.

REMUNERATIVENESS OF BEE-KEEPING.

N. Viilup.

Mesilastepidamine on üleriiklikult viimastel aastail tubliski laienenud. Eriti hoogsalt toimus see alates 1932. a.-st, mil mesipere arv oli 51,2 tuh. ning tõusis 1938. a. juba 103,9 tuh. perele, seega ulatuselt kahekordistus. Kuna mesilastepidamise peaeesmärgiks on meetootmine ja mesi on kõrge toiteväärtusega toitaine, mis imendab peagu täielikult seedekanalit ja põleb kergesti organismis, on mesilastepidamise laienemine tähtis, kuna sellele järgneb väärtusliku toitaine, s. o. mee, kogutoodangu tõus. Seni on meetoodang leidnud kasutamist ainult tootjaskonna peredes ning siseturul, kuid ei ole nimetamisväärselt esinenud ekspordikaubana. Mis puutub siseturumee müügihinda, on see olnud tähtsamate müügikeskuste järgi erinev, kuid üldiselt näib viimastel aastail järjest tõusvat:

Vurrimee jaemüügihind kroonides kg kohta.

Retail Prices per kg of Strained Honey.

Müügikeskus	1938/39	1937/38	1936/37	1935/36
Tallinn	1,75	1,66	1,60	1,43
Narva	1,67	1,56	1,47	1,44
Tartu	1,63	1,46	1,32	1,26
Viljandi	1,91	1,52	1,50	1,32
Pärnu	1,60	1,47	1,32	1,21
Võru	1,48	1,41	1,25	1,33
Valga	1,57	1,46	1,40	1,33

Majapidamises, kus meetootmine teostub ainult mõne üksiku mesipere kaudu omamajapidamise tarviduse rahuldamiseks, ei mõjuda mee müügihind mesilastepidamise ulatuse kujunemist. Seevastu on aga mee müügihinna kõrgusel suur mõju mett müügiks tootjate majapidamiste suhtes, kuna tootmine võib neis ainult siis toimuda edukalt ning teostuda võiks ka mesila laienemine, kui tulud meemüügist katavad vähemalt tootmiskulu. Olukorda, mis on valitsenud viimastel aastail mee tootmiskulu ja mesilastepidamise tasuvuse alal meie talundis, on selgitanud Põlütöökoja P. Raamatupidamistalitus kahekordsete raamatupidamistalundite andmeil. Kuna arvepidamistalundis on meetoodang mesipere kohta pisut kõrgem üleriiklikust

tasemest, ei iseloomusta need tulemused täiel määral üldist olukorda, vaid pisut paremini korrastatud mesilaid, mille poole peaks püüdma iga mesilaomanik.

Mesilastepidamise tasuvuse ja mee tootmiskulu selgitamiseks kasutati vaatlusaastal, s. o. 1937/38. p.-a., 87 mesipere andmeid, millised on võrdluseks kõrvutatud 3. viimase raamatupidamisaja, s. o. 1935.—38. p.-a. keskmistega, mil mesipere keskmise arv oli 75.

Tavaliselt peetakse mesilasi talundis kõrvalharuna ning mesilate rajamiseks ei soetata erilisi kapitalit, millede väärtus arvatult mesipere kohta läheneb eriti kalliks. Selleks vajatakse vaid mesiperesid, tarusid ja mesilastepidamisega seotud teisi masinriistu ning vahet kasustatakse selleks ka eriehitisi mesipere talvitus- ja mesindusriistade panipaigana. Raamatupidamistalundite keskmiselt tuli kapitalit ühe mesipere kohta 1937/38. p.-a. 26,48 kr. 3 a. keskmise 24,75 kr. vastu. Vaatlusaasta kapitalist moodustas lindude väärtus 13,33 kr. ehk 50,34% ja mesipuu ning muude mesilastepidamises tarvivate riistade ja ehitiste väärtus 13,15 kr. ehk 49,66%. Kolme aasta keskmiselt oli aga lindude väärtus 11,63 kr. ehk ligi 47% kapitalist, kuna muu osa langes peagu kogulatuses masinriistade arvele.

Mesilastepidamise kogusaak koosneb lindude juurdekasvu- ja aasta jooksul toodetud mee väärtusest. Üldiselt sõltub kogusaagi suurus mesipere kohta toodetud saaduste kogusest ja selle mihusest ning toodete realiseerimishinnast. Kogusaagina on arvestatud peale juurdekasvu see osa toodete väärtusest, mis läheb müügiks ning tarbimiseks toitlusmajanduses, eratarvituses ja mesilasile juurdeantavaks söödaks. 1937/38. p.-a. saadi kogusaaki mesipere kohta 11,56 kr. 3 a. keskmise 12,67 kr. vastu, kusjuures vaatlusaasta kogusaagist moodustas lindude juurdekasvu väärtus 1,51 kr. ehk 13,06% ning toodetud mee väärtus 10,05 kr. ehk 86,94%.

Üldse toodeti vaatlusaastal mett mesipere kohta 8,07 kg 3 a. keskmise 8,83 kg vastu, millest müüdi 2,81 kg ning andis puhtrahalist sissetulekut 3,50 kr. ehk 30,28% kogusaagi väärtusest, kuna aga ülejäänud osast tarvitati 3,14 kg toitlusmajanduses, 1,47 kg eritarvituses ning 0,65 kg mesilaste jõusöödaks. Mis puutub meekasustusse 3 a. keskmise seisukohalt, siis realiseeriti mesiperede toodangust ligi 45% müügi teel, kuna muu osa kasustati omas talundis. Realiseerimisel saadi mee kg-st vaatlusaastal 1,25 ja 3 a. keskmiselt 1.20 kr.

Kogusaagi tootmine mesipere kohta maksus raamatupidamistalundis 1937/38. p.-a. 8,21 kr. 3 a. keskmise 8,19 kr. vastu. Vaatlusaasta tootmiskulude ositamisel kulupostide järgi selgus, et sellest moodustasid tööning üldkulud 1,73 kr. ehk 21,07%, mesiperede suuremuse läbi tekkinud kahju 1,45 kr. ehk 17,66%, mesipuude ja teiste mesindusriistade parandus- ja kustutuskulu 1,28 kr. ehk 15,59%, suhkru-, mee- ning kärgede juurdeostud 2,10 kr. ehk 25,58% ja kapitali %-nõudlus 1,65 kr. ehk 20,10%. Üldiselt kulus vaatlusaastal mesipere kohta inimtööd 6,74 töötundi 3 a. keskmise 9,10 tunni vastu.

Lahutades kogu tootmiskulust lindude juurdekasvuga seosesolevad kulud, saame mee tootmiskulu mesipere kohta, mis oli vaatlusaastal 7,14 kr. 3 a. keskmise 6,88 kr. vastu. Kuna 1937/38. p.-a. saadi mett mesipereilt 8,07 kg, tõusis vastavalt toodangule mee-kg tootmiskulu vaatlusaastal võrreldes 3 a. keskmisega 0,78 kr-lt 0,88 kr-le.

Mesilastepidamise tasuvust võib vaadelda aasta jooksul mesipere kohta saavutatud toodete realiseerimisväärtuse ja nende tootmiskulu seisukohalt, samuti võib seda selgitada ka kogusaagi ja käitiskulutuse võrdlemisel. Tähtsama mesilastepidamistoote, s. o. mee, kg realiseerimishinna ja tootmiskulu võrdlemisel selgub, et 1937/38. p.-a. ületas mee kg realiseerimishind selle tootmiskulu 0,37 ja 3 a. keskmiselt 0,42 kr. Kuna tootmiskulude katmisega on tasutud kõik mesilastepidamisega seosesolevad kulud ühes kapitali protsendinõudluse kuluga, osutub realiseerimishinna ja tootmiskulu vahe, s. o. 0,37 ja 0,42 kr. kasuks, mida saadakse mesilastepi-

Mesilastepidamise tasuvus ja tootmiskulu mesipere kohta.

Remunerativeness of Bee-keeping and Production Costs per Hive.

	1937/38		1935—38 (3 a. keskm.)	
	Kogus	Kr.	Kogus	Kr.
KAPITALID:				
Mesilased	—	13,83	—	11,63
Mesipuud j.m. riistad	—	12,76	—	12,99
Ehitised	—	0,39	—	0,13
Kokku	—	26,48	—	24,75
KOGUSAAK:				
Juurdekasv	—	1,51	—	2,03
Mett müüdi kg/kr	2,81	3,50	3,93	4,66
Mett toitluseks kg/kr	3,14	3,83	2,70	3,41
Mett eratarvituseks	1,47	1,94	1,55	1,87
Mett mesilastele kg/kr	0,65	0,78	0,65	0,70
Kokku	8,07	11,56	8,83	12,67
KÄITISKULUTUS:				
Inimtöötundi/kr	6,74	1,34	9,10	1,56
Hobusetöö	—	0,07	—	0,09
Üldkulud ja maksud	—	0,32	—	0,38
Kustutus	—	1,45	—	1,00
Masinriistade kulu	—	1,28	—	1,68
Mesi	—	0,78	—	0,70
Suhkur	—	0,98	—	0,85
Mitmesugust	—	0,89	—	0,39
KOKKU KÄITISKULUTUS	—	6,56	—	6,65
Kapitali %-nõudlus	—	1,65	—	1,54
KOKKU TOOTMISKULU	—	8,21	—	8,19
Mee tootmiskulu kr/saak kg	8,07	7,14	8,83	6,88
1 kg mee tootmiskulu	—	0,88	—	0,78
Puhtsaak	—	5,00	—	6,02
Tasuvuse %	—	18,88	—	24,32

damisel iga toodetud mee kg-lt. Kahtlemata võiks mesilastepidamise tasuvust veelgi tõsta mee-kg tootmiskulu alandamise teel, mis on võimalik meetoodangu tõstmisega mesipereilt ning otstarbeka meemüügikorralduse kaudu, kuna praegune mee realiseerimine ja mee jaemüügihinna vahetork on liiati lai, mis selgub nimetatud hindade võrdlemisel.

Vaadeldes mesilastepidamise tasuvust kapitalide tasuvuse seisukohalt selgub, et see on olnud senini võrdlemisi kõrge. Nii oli puhtsaak, s. o. kogusaagi ja käitiskulutuse vahe mesipere kohta 1937/38. p.-a. 5,00 kr., mis tasus mesilastepidamise alla paigutatud kapitali 18,88%-ga 3 a. keskmise 24,32% vastu.

Nagu toodust järeldub, on mesilastepidamine üks tasuvamaid kõrvalharusid talundite tootmisprotsessis ning seepärast tuleks panna selle arendamisele senisest suuremat rõhku, kandes hoolet, et mesiperede arvu suurenemine jätkuaks senisel viisil, ühtlasi tuleks

tõsta ka meetoodangut. Meetoodangu tõstmine mesipere kohta ei peaks tekitama raskusi, kui vähegi hoolitseda korjamaade eest ning ka mesilaste tõukisimusele pööratakse enam tähelepanu. Ka on selleks kõigeiks tarvilik õigeaegne ning järjekindel perede eest hoolitsemine, mis senini on jätnud soovida ning mis on üks madala toodangu põhjusi mesilaoomanikkude oskamatusel kõrval. 1935. a. sügisest alates toimub Põllutöökoja

kaudu aianduse ja mesinduse edendamise abirahastamise kaudu, kus aiandus-mesindus-ringidele makstakse abirahasid assistendi-nõuandja palkamiseks ning mesindusriistade, nagu meevurride jne., soetamiseks. Asjast huvitatud põllumeestele on seega loodud võimalus oskuste täiendamiseks ning kallimate mesindusriistade soetamiseks, mis mesilaste pidamist aitab viia kiiremini õitsengule ning muuta seda veelgi tasuvamaks.

NISUTURUSEISUND MAAILMAS. — THE WORLD WHEAT SITUATION.

Alates viimase saagiaasta algusest — 1938. a. aug. kuni 1939. a. juulini — on nisu-hind maailmas langenud pidevalt.

Üldiselt võib märkida viimase a. nisutoodangus puhuti õige järskut hinnalangust, olles järsum, näit., 1930—31. saagiaasta hinnalangusest ja üldise kogu depressiooni-perioodi jooksul 1930—33. a.

Nisutagavarad maailmas olid 1937/38. a. lõpul väikesed, kuid saagid uuest lõikusest arvestati juba tähelepanuväärselt suuriks. Hinnad ca 75—80 centi buš. P.-Ameerikas ning ca 6/- per 100 lbs. Londonis ja Liverpoolis noteeriti m. a. seega juulist-aug. oodatava uue nisusaagi alusel. Kuid nagu hiljem selgus, eksiti noteeritud hindades suurel määral. See oli tingitud peamiselt mitte niivõrd eksimusest tulevikutagavarades või nõudmises, kui suurelt osalt asjaolust, et valitsused püüdsid suurendada nisutootjate huvide kaitset. Senini on selles suunas tegutsenud suur osa riike. Kuid praegune ähvardav seisund kõigi nisutootjate maade suhtes maailmas nõuab tühise suurema sellesuunalise aktsiooni läbiviimist. Rahvusvaheline nisu-nõuandekomitee uurib nüüd rahvusvahelise nisukonverentsi kokkukutsumisvõimalusi lähemas tulevikus.

1938. a. külvatud nisupindala maailmas oli tähelepanuväärselt suur. 289 milj. aakriga (arvatud välja NSVL, Hiina ja mõned väiksemad riigid) oli nisupindala maailmas ca 5% suurem kui viimase 5 aasta keskmine ning 20% suurem 1923—27. a. keskmisest. 1938. a. nisupindala suurus osutus pideva, ebaregulaarse nisupindala suurenemise kõrg-

tipuks kogu maailmas viimase 20 aasta jooksul, eriti aga tähtsamais eksportmaais. Nisutootmise kapatsiteedi tõus maailmas on jätkunud pidevalt alates maailmasõjast. Euroopa importmaad on suurendanud oma nisutootmise kapatsiteeti, vaatamata ülemere-maade nisutoodangute laienemisele. Suurt tagavarade seisut aitas veel omakorda suurendada erakordselt hea saagiaasta 1938. a., mis tasakaalustas eelmiste aastate vähemsaagid, nõudes külvipindade laiendamist. Tulemuseks oli, et nisu kogusaak 1938—39. a. oli enam kui 25% suurem 1933—37. a. keskmisest ja peagu 30% suurem 1923—27. a. omast.

Nisutoodangu laiendamine leidis aset peagu suuremas osas eksport- kui ka importmaais. Ning kuna eksportijate ülejäägid kasvavad järjest suuremal määral, suurenesid importijate nõuded nisu järele samal ajal väga väikeses ulatuses. Nisutagavarad eksportmaais 1938—39. a. hooaja alguks ulatusid 330 milj. buš.-le, mis on tegelikult väike kogus võrreldes järgneva saagiaastaga, mil eksport-ülejäät oletatakse ulatuvat 850 milj. buš.-le. Eksportitavate tagavarade vähesus 1938. a. aasta algul võrreldes järgneva saagiaastaga oli tingitud asjaolust, et viimased aastad nisu eksportmaais mõõduisid madalate saakide tähe all, olles isegi 40% madalamad viimase 5 aasta keskmisest saagist. Ülejääk uuest saagist — 850 milj. buš. — ületab selle peagu 3-kordselt. Üldse arvestatakse tänava aasta eksportitavaid tagavaru 1180 milj. buš.-le, milline kogus ei jää kaugele maha rekordkeskmisest kogusest ajavahemikul

1928/29—1932/33. a. Neljast peamisest eksportmaast omavad P.-Am. Ühendriigid sa 300 milj. buš. tarbimiseks, Kanada — ca 250 milj. buš., Argentiina — ca 250 milj. buš. ja Austraalia — ca 125 milj. buš. Austraalia nisusaagid on võrreldes teiste eksportmaadega olnud madalad. Tänavuaastast loodetavast eksportülejäägist 1180 milj. buš.-ist arvestatakse sisseveovajadusiks sa 570 milj. buš. ning tulevaks saagiaastaks jääb seega üle eksportmaale 600 milj. buš., millele lisandub veel ca 160 milj. buš. seemnetarvidusiks. Võib öelda, et see on suuremaid aastasi nisuimportivajadusi maailmas viimaseil aastail. Nisu-tagavaru kogu maailmas, arvatud kaasa import- kui ka eksportmaad (excl. NSVL ja Hiina) arvatakse ulatuvat 5080 milj. buš.-le, millest tarvitus moodustab 3900 milj. buš.

Lahkumine eksportitavate ülejääkide ja importijate nõudmistest vahel, milline ilmes eriti teravalt käesoleva tootmisaasta algul, põhjustas tugevat survet nisuhindadele langussuunas. Kuid oli ka teisi põhjusi, millised tingisid nisuhinna langust. Nimelt 1933. aasta aug. algul määritles Kanada valitsus nisu miinimum-hinna farmereile 80 centi buš. ning hakkas tootjatele maksma abiraha Kanada lääneprovintsi miinimum- ja turuhinna vahe ulatuses. Samal ajal Kanada nisuaamet, vaatamata kindlustatud nisuhinnale 80 centi buš., kavatses õhutada Kanada nisutarvituse suurendamist, kuna Kanada nisu olevat igal ajal võimeline võistlema maailmaturgudel. Winnipegi nisuhinnad seejärel kerkisid. Valitsuse nisupoliitika väljakuulutamisega turg lõdvenes ning hinnad hakkasid taas madalduma. M. a. sept. esimesel nädalal olid nisuhinnad Winnipegis alla 60 centi buš. Tuleb tähendada, et eriti tugevasti langesid Kanada nisusortide hinnad. Ameerika nisuhinnad langesid seevastu vähem kui pool võrreldes Kanada omiga. Kanada nisusort nr. 1 „northern“, millist loetakse mihuselt paremaks, langes hinnas allapoole teisist tähtsamaist maailmaturul esinevaist nisusortidest. Winnipegi nisuhinnad langesid allapoole Chicago hindu esimest korda alates 1937. a., ja P.-Am. Ühendriigid said jällegi nisu neto-eksportijaiks.

Kiiret Kanada nisuhinna langust oli põhjustanud Kanada valitsuse teadaanne kavat-

seda müüa nisu piiramatul arvul. Peagu 250 milj. buš.-lise eksportülejäägiga peagu pool nisunõudeist maailmas rahuldati väga madalate müügitingimustega. Edasi oli valitsuse püüdeks meelitada tootjaid kiirele vilja üleandmisele, et nõnda mahutada suuri nisukoguseid turgudele hooaja esimesiks kuiks. Loomulikult selle tagajärjel püüdsid tagavara omanikud kõikjal vähendada omi tagavaru ja pakkuda neid ostjale miinimummääral.

Kanada valitsuse plaan põhjustas reaktsiooni ka teisis riiges. P.-Am. Ühendriige valitsus otsustas kiiresti kindlustada nisueksporti 100 milj. buš. ulatuses aastas ja vajaduse korral isegi dumpinghindadega. Et P.-Am. Ühendriige otsus oli Kanada plaanile vastuteotsemiseks, näitab asjaolu, et 1937/38. a. eksportisid P.-Am. Ühendriigid nisu enam kui 100 milj. buš. ning jätkasid eksporti üha suuremal määral. Enne m. a. aug. lõpu fikseeriti nisuhinnad Austraalias miinimumini — 4/8 per. buš. Vastavalt sellele määritles ka Argentiina uued eksport- kui ka siseturu hinnad uue nisusaagi kohta tasemele, nagu ta arvas tulevat kasuks riigihuvidele. Vahepeal mõned väiksemad nisueksportijad riigid, eriti Rumeenia, tõstis oma väljaveokoguseid, kuna tähtsamad euroopa nisueksportijad maad, arvatud välja Inglise, tõstis veelgi nisutolle, kõrgendades otsekohe nisuhinda ning mõningail juhtudel keelates nisu sisseveo ilma eriliste litsentsideta. Kanada valitsus oli seega kiiresti suutnud võita oma plaani kohaselt pooled tootjaist eksport- kui ka importmaist, ning lõpptulemusena nende riikide valitsused alandasid nisuhinda enam kui veerandi võrra.

Nisuhindade langus põhjustas tugevasti muutusi tarbimiskoguseis. Esimese kahe kuu jooksul olid nisu väljaveosaadetised eksportmaist umbes 20% suuremad kui vastaval ajal mullu, olles osalt tingitud sõjakartusist. Kuid nad olid siiski veel ca 15% väiksemad 1933—37. a. keskmisist. Kuid kuue kuu jooksul — m. a. okt. — k. a. märtsini — olid nisu väljaveokogused eksportmaist ainult 15% suuremad kui m. a. samal ajal ja 5% väiksemad 1933—37. a. keskmisist, ja seda vaatamata tõsiasi, et euroopa mais oli veel nisutaga-

varu, muidugi asjaolu tõttu, et varustada end nisuga sõja puhkemisel. Valitsuste püüded säilitada tootjale sissetulekuid nisumüügist oleksid õnnestunud, kuid seda peamiselt ainult maksumaksjate ja siseturutarbijate arvel, kuna importmaade valitsused takistasid müüdkide suurendamist nende omist toodanguist eraldi oma tagavaravajadusist.

Lähemad nisutoodangu väljavaated ei ole paljutootavad. Kuni praeguse tootmissesooni lõpuni tarbivad importmaad vast ainult 160 milj. buš. nisu. Mõnel määral suurendab ni-

metatud kogust veel Argentiina juurdetulek, kust on tänavu veetud välja ainult pool sesooniks ettenähtud väljaveokogusest. Andmed tulevase külvisesooni kohta osutavad, et 1939/40. a. nisukülvipind tuleb umbes sama suur nagu 1938/39. a., arvatud välja P.-Am. Ühendriigid, kus nähakse ette umbes 20%-ne külvipindade langus. Isegi, kui uus nisusaak osutub tunduvalt väiksemaks, kui oli k. a., ületavad nisutagavarad maailmas kaugelt lubatud nõudmised.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS 1939. A. ESIMESEL POOLEL.*)

FOREIGN TRADE IN FIRST HALF OF 1939.*)

Väliskaubanduslik tegevus k. a. esimesel poolel on võrreldes m. a. sama ajaga kasvanud. Käibe tõus toimus täies ulatuses ekspordi arvel, kuna import jäi väiksemaks kui m. a. esimesel poolel. Väljaveo aktiivsus k. a. esimesel poolel on hoogsa investeerimistegevuse loogiliseks jätkuks, mis leidis aset m. a. tööstuses kui ka põllumajanduses. Kui m. a. esimesel poolel masinate- ja seadeldiste import paisutas sisseveo, siis tänavu suurendati nende masinate kaasabil toodangut ja ühes sellega ka väljavedu. Säärane sisse- ja väljaveo vahetõrgete areng ei jätnud mõjustamata ka väliskaubandusbilansi kujunemist. Kui m. a. esimesel poolel väliskaubandusbilans oli tugevasti passiivne, muutus see tänavu tublisti aktiivseks.

Võrreldes m. a. esimese poolega kasvas väliskaubanduskäive 100,7 milj. kr-lt 108,8 milj. kr-le — seega 8,1 milj. kr. (8,1%). Väljavedu suurenes 45,9 milj. kr-lt 56,6 milj. kr-le ehk 10,7 milj. kr. (23,3%), kuna sissevedu kahanes 54,7 milj. kr-lt 52,1 milj. kr-le ehk 2,6 milj. kr. (4,7%). Väliskaubandusbilans andis 4,5 milj. kr. suuruse väljaveo ülekaalu

8,8 milj. kr. sisseveo ülekaalu vastu m. a. esimesel poolel.

Väljavedu. — Exports.

Ekspordi tegevus oli k. a. esimesel poolel võrdlemisi hoogsu. Väljavedu lalenes mitmel alal, kusjuures mõningaid kaupu turustati isegi soodsamalt kui m. a. Väljaveetud kaupade väärtus oli k. a. kõigil kuul suurem kui m. a. samal ajal — jaanuaris 26,3%, veebruaris 25,0%, märtsis 25,1%, aprillis 19,1%, mais 28,6% ja juunis 16,4%. Sellist tugevat ja pidevat eksporditõusu aasta esimesel poolel tuleb hinnata erakordselt soodsaks. Võrreldes m. a. esimese poolega näeme tõusu kõigil aladel, kuid eriti hoogsu oli elusloomade ja toor- ning poolvalmisainete väljavedu. Elusloomade väljavedu kasvas hoogsu sigade ekspordi arvel 3,8 milj. kr-lt 5,8 milj. kr-le (52,8%). Toor- ja poolvalmisaineid müüdi välisurgudele 21,7 milj. kr. väärtuses 15,1 milj. kr. vastu m. a. esimesel poolel, seega 43,4% enam — eeskätt suurenenud lina, metsamaterjali ja põlevkivisaaduste ekspordi arvel. Toit- ja maitseainete väljavedu kasvas 17,1 milj. kr-lt 18,9 milj. kr-le (10,3%) — esijoonel enameksporditud karjasaaduste, munade ja värske kala tõttu. Valmissaadusi müüdi välisurgudele k. a. esi-

*) Sisse- ja väljaveo tähtsamate ainete tabel vt. „Majandusteated“ nr. 30, lk. 523.

For the principal commodities of foreign trade see „Majandusteated“ nr. 30, pg. 523.

mesel poolel 10,3 milj. kr. väärtuses 9,9 milj. kr. vastu m. a. samal kuul, seega 3,7% enam. Tõusu põhjustas peamiselt suurenenud puuja tekstiilitööstussaaduste väljavedu.

Toor- ja poolvalmisainete väljavedu oli tänavu väga elav. Tõus esines kõigi nimetatud rühma tähtsamate ainete juures, arvatud välja tselluloos, mille väljavedu koguse tõusule vaatamata osutas väärtuselt tselluloosihindade languse tõttu välis-turgudel tagasiminekut. Nimetatud aine väljavedu kasvas võrreldes m. a. esimese poolega koguselt 28 tuh. tn-lt 38 tuh. tn-le (36,7%), kuna väärtuselt langes samal ajal 4,4 milj. kr-lt 4,3 milj. kr-le (1,5%). Pidevat, üha kasvava tendentsiga tõusu, näitab põlevkivisaaduste väljavedu — põlevkiviõli väljavedu suurenes koguselt 23,0 tuh. tn-lt 44,2 tuh. tn-le (92,4%) ja väärtuselt 1,9 milj. kr-lt 3,5 milj. kr-le (89,7%) ning bensiini-eksport koguselt 2,7 tuh. tn-lt 5,5 tuh. tn-le (103,8%) ja väärtuselt 0,5 milj. kr-lt 1,0 milj. kr-le (118,4%). Metsamaterjali-müük välis-turgudele k. a. esimesel poolel ületas m. a. sama aja tunduvalt, kusjuures väljavedu koguselt suurenes 31,8 tuh. tn-lt 62,1 tuh. tn-le (95,2%) ja väärtuselt 2,7 milj. kr-lt 3,9 milj. kr-le (42,6%). Väärtuse suhteliselt väiksem tõus viitab ühtlasi metsamaterjalihinna langusele. Soodsa konjunktuuri tõttu välis-turgudel on linaeksport k. a. esimesel poolel tublisti kasvanud. Lina väljavedu suurenes võrreldes m. a. esimese poolega koguselt 3,3 tuh. tn-lt 5,2 tuh. tn-le (56,8%) ja linamüügist saadud rahasumma samal ajal 3,4 milj. kr-lt 6,1 milj. kr-le (81,9%). Peale nimetatud ainete suurenes veel toornahkade väljavedu 650 tuh. kr-lt 849 tuh. kr-le (30,6%) ja kunst-sarve väljavedu 478 tuh. kr-lt 716 tuh. kr-le (49,8%).

Toit- ja maitseaineid müüdi välis-turgudele k. a. esimesel poolel 1,8 milj. kr. väärtuses enam kui m. a. samal ajal. Suuremat juurdekasvu osutas või väljavedu, kuid enam eksporditi samuti mune, liha ja liha-kaupa ning värsket kala. Kahanenud on teravilja, kartulite, šokolaadi ja kompvekkide väljavedu. Tähtsama eksportartikli — või — väljavedu suurenes võrreldes m. a. esimese poolega 5 917 tn-lt 6 962 tn-le, seega 1 045 tn

(17,7%) ja väärtuselt 10,2 milj. kr-lt 11,6 milj. kr-le ehk 1,4 milj. kr. (13,7%). Või keskmiseks kg-hinnaks k. a. esimesel poolel oli 1,67 kr. 1,72 kr vastu m. a. samal ajal — seega 5 s. madalam. Munade väljavedu suurenes koguselt 18,8 milj. munalt 29,1 milj. munale — seega 10,3 milj. muna (55,2%) võrra ja väärtuselt 1,1 milj. kr-lt 1,5 milj. kr-le (41,7%). Munade keskmine tk.-hind oli k. a. esimesel poolel 5,12 s. 5,61 s. vastu m. a. samal ajal, seega 0,49 s. madalam. Liha ja lihakauba väljavedu, kuhu kuulub peekon ja sealihaga muul kujul, looma-, vasika-, lamba-, kodulinnu- jne. liha ühes lihakonservide, vorstide ning muu lihakaubaga, kasvas 2,6 milj. kr-lt 3,1 milj. kr-le (17,7%). Nimetatud kaupadest kasvas peekoni väljavedu 1,5 milj. kr-lt 2,2 milj. kr-le (42,2%) ja lambaliha 134 tuh. kr-lt 183 tuh. kr-le (36,6%). Värske kala eksport suurenes 562 tuh. kr-lt 780 tuh. kr-le (38,8%) — sellest angerjad 141 tuh. kr-lt 202 tuh. kr-le, koha 216 tuh. kr-lt 285 tuh. kr-le, haug 112 tuh. kr-lt 155 tuh. kr-le ja latikad 62 tuh. kr-lt 107 tuh. kr-le. Teisalt kahanes teravilja väljavedu 636 tuh. kr-lt 122 tuh. kr-le (80,8%), kartulite 652 tuh. kr-lt 333 tuh. kr-le (48,9%) ja šokolaadi ning kompvekkide väljavedu 208 tuh. kr-lt 143 tuh. kr-le (31,2%).

Valmisaaduste rühmas kasvas võrreldes m. a. esimese poolega vineeri ja -toolipõhjade, puuvillase lõnga ning niidi, jämeda linase riide ja džuutriide ning kottide väljavedu. Pakkimispaberiekspord suurenes ainult koguselt, kusjuures väärtuselt osutas langust, kuna tahvelklaasi väljaveos näeme tõusu väärtuselt, koguselt aga tagasiminekut. Kahanemine esines veel ajalehe- ja trükipaberi ning tsemendi väljaveos. Vineeri- ja -toolipõhjade väljavedu kasvas võrreldes m. a. esimese poolega 2,1 milj. kr-lt 2,5 milj. kr-le (18,1%), puuvillase lõnga ja niidi 1,9 milj. kr-lt 2,4 milj. kr-le (23,8%), jämeda linase riide 338 tuh. kr-lt 419 tuh. kr-le (24,0%) ja tahvelklaasi väljavedu 228 tuh. kr-lt 243 tuh. kr-le (6,6%). Langussuunas liikunud aineist kahanes ajalehe- ja trükipaberi väljavedu 642 tuh. kr-lt 349 tuh. kr-le (45,6%) ja puuvillase riide 1,4 milj. kr-lt 1,1 milj. kr-le (18,9%).

Sissevedu. — Imports.

Sissevedu püsib tänava enam-vähem normaalpiires, kuid mullu oli kõrge peamiselt erakordsete ülesannete tõttu, nagu hoogsaat investeerimistegevusest kui ka seemnevilja- ja loomasööda baasi täiendamise vajadusest. Sissevedu on kahanenud eeskätt toit- ja maitseainete osas, kuna eelmise võrdlemisi soodsa põllumajandusaasta tõttu oli võimalik vähendada teravilja juurdevedu välismaalt minimumini. Võrreldes m. a. esimese poolega langes toit- ja maitseainete sissevedu 6,1 milj. kr-lt 3,9 milj. kr-le (36,0%). Valmissaaduste sisseveos on kahanemine tunduvalt mõõdukam — langus 35,1 milj. kr-lt 34,0 milj. kr-le (2,9%). Valmissaadustist osutas ulatuslikumat tagasiminekut — eraldinimetamata metallkauba ja jõu- ning töömasinate (ühes elektrimasinatega) sissevedu. Suurenenud on vaid toor- ja poolvalmisainete sissevedu, kusjuures viimaste ost välisturgudelt kasvas 13,4 milj. kr-lt 13,6 milj. kr-le (1,9%). Nimetatud ainete sissevedu suurenes peamiselt enamimporditud tekstiiltoorainete arvel.

Toit- ja maitseainete sissevedu kahanes võrreldes m. a. esimese poolega 6,1 milj. kr-lt 3,9 milj. kr-le (36,0%), kusjuures languse põhjustajaks on esijoones mullusest väiksem teravilja, loomasööda ja heeringate sissevedu. Teravilja, mida veeti sisse m. a. esimesel poolel 2,0 milj. kr. väärtuses, vähenes k. a. samal ajal 20 tuh. kr-le (99,0%). Õige tugevasti langes loomasööda ost välisturgudelt, kahanedes 385 tuh. kr-lt 55 tuh. kr-le (85,7%). Ka heeringate import oli k. a. esimesel poolel väiksem kui m. a. samal ajal — langus 388 tuh. kr-lt 220 tuh. kr-le (43,3%). Välismaise puuvilja (värsked ja kuivatatud) import ulatus k. a. esimesel poolel 2 857 tn 816 tuh. kr-le 1664 tn 601 tuh. kr. vastu m. a. samal ajal — seega tõus kogusest 71,7% ja väärtusest 35,8%. Värsket puuvilja imporditi k. a. esimesel poolel: apelsine ja mandariine 2 088 tn 493 tuh. kr. väärtuses, sidruneid 397 tn 75 tuh. kr., banaane 89 tn 80 tuh. kr., õunu 49 tn 23 tuh. kr. ja viinamarju 28 tn 24 tuh. kr. väärtuses. Kuivatatud puuviljast imporditi rosinaid ja korinte 138 tn 80 tuh. kr. väärtuses, ploome 32 tn 18 tuh. kr. ja segapuuvilja 13 tn 10 tuh. kr. väärtuses.

Valmissaaduste sissevedu on võrreldes m. a. esimese poolega kahanenud ca 1000 kr. — tähtsal määral vähemimporditud eraldinimetamata metallkauba ja jõu- ning töömasinate (ühes elektrimasinatega) arvel. Eraldinimetamata metallkauba sissevedu langes 4,3 milj. kr-lt 3,0 milj. kr-le (30,0%) ja jõu- ning töömasinate (ühes elektrimasinatega) sissevedu 4,7 milj. kr-lt 3,6 milj. kr-le (23,3%). Mõõdukalt tagasiminekut osutas veel jalgrataste sissevedu, vähenedes 24 tuh. jalgrattalt 21 tuh. jalgrattale (12,6%) ja väärtuselt 1,60 milj. kr-lt 1,46 milj. kr-le (9,0%). Suurenenud on villase ja kunstsiidlõnga ning -niidi, raua ja terase, põllumajandusmasinate ja -riistade, raadioaparaatide ja nende osade ning autode ja nende šassiide sissevedu. Nimetatud aineist suurenes villase lõnga ja niidi sissevedu 1,1 milj. kr-lt 1,3 milj. kr-le (28,0%), kunstsiidlõnga ja -niidi 606 tuh. kr-lt 713 tuh. kr-le (17,7%), raadioaparaatide ja nende osade 245 tuh. kr-lt 405 tuh. kr-le (65,3%) ning autode ja autošassiide sissevedu 2,3 milj. kr-lt 2,7 milj. kr-le (14,5%).

Toor- ja poolvalmisaineist kasvas eeskätt puuvilla, villa, džuudiväsi ja toortubaka sissevedu, kuna puhastamata väävlit, mida imporditi k. a. esimesel poolel 3,9 tuh. tn 350 tuh. kr. väärtuses, m. a. samal ajal ei veetud sisse. Kahanenud on väetiste, kivisöe ja koksi sissevedu.

Võrreldes m. a. esimese poolega kasvas puuvillaost välisturgudelt kogusest 2 730 tn-lt 3 328 tn-le (21,9%) ja väärtusest 2,9 milj. kr-lt 3,4 milj. kr-le (18,5%). Villa imporditi k. a. esimesel poolel 207 tn 628 tuh. kr. väärtuses 138 tn 442 tuh. kr. vastu m. a. samal ajal — seega tõus kogusest 50,0% ja väärtusest 42,1%. Džuudiväsi sissevedu suurenes samal ajal 1 202 tn-lt 1 277 tn-le (6,2%) ja väärtusest 404 tuh. kr-lt 432 tuh. kr-le (6,9%). Teisalt kahanes väetiste sissevedu kogusest 43,3 tuh. tn-lt 34,3 tuh. tn-le (20,8%) ja väärtusest 2,7 milj. kr-lt 2,1 milj. kr-le (21,9%) ning kivisöe- ja koksist välisturgudelt kogusest 30,2 tuh. tn-lt 30,0 tuh. tn-le (0,8%) ja väärtusest 611 tuh. kr-lt 543 tuh. kr-le (11,1%).

In memoriam

prof. dr.

Jaan Mägi

† 25. VII 1939

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võituruseisundi kujunemises avaldus m. n. nõrgenemine. Meie võihinnaks noteeriti Manchesteris 114—116 š cwt, s. o. 2 š cwt-lt madalam kui e. n. Ka Saksast saadav hind näitas väikest nõrgenemist. Vastavalt hindade kujunemisele ja väljaveetud võikoguste osatähtsusele üksikute turgude järgi noteeriti meie eksportvõihinnaks 149 s. kg franko saatejaam. Noteeritud hind on 5 s. kg kohta madalam kui e. n. Tendents vaikne.

Või sissevedu Inglisse oli k. a. juunis 1 037 093 cwt, s. o. 16% suurem kui m. a. samal kuul. K. a. esimesel poolel oli või sissevedu Inglisse 4 858 703 cwt, s. o. pisut väiksem kui m. a. samal ajal. Seejuures näitas impeeriumimaade osatähtsus üldsisseveos suu-

renemist, s. o. tõustes 55% -le m. a. sama aja 53% vastu. Nimetatud asjaolu oli põhjustatud peamiselt Kanada ja L.-Aafrika või sisseveo suurenemisest. Või sissevedu Austraaliast oli veidi suurem, kuid Uus-Meremaalt vähenes 5%, võrreldes m. a. esimese poole sisseveetud kogusega. Väljaspoolt impeeriumi vähenes või sissevedu Inglisse 4%. Taanist vähenes sissevedu 11% ja Rootsist 38%, kuna Hollandist suurenes 29%. K. a. Balti riigest suurenes või sissevedu Inglisse k. a. esimesel poolel võrreldes m. a. esimese poolega.

Võitagavarade liikumine Inglisse näitas juuli esimesel poolel tõusutendentsi. Nii hinnati võitagavarade seis 15. juulil Inglises 1 207 000 kastile 1. juuli 1 100 000 kasti vas-

tu. Seejuures oli aga k. a. juuli keskpaiku võitagavarade seis 40 000 kasti võrra madalam kui m. a. kuid 1937. a. samal ajal 280 000 kasti võrra suurem.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuturuseisund on võrdlemisi kindel ja hinnad püsivad.

Tallinnas noteeriti 31. VII juustule järgmised hinnad: eksportjuust, mis on vanem kui 120 päeva, maksub:

Šveitsi juust hinnati:

	juusturatta raskus	
	80 kg ja üle	alla 80 kg
12 A palli	120 s. kg	110 s. kg
12 B "	117 "	107 "
11 A "	118 "	108 "
11 B "	115 "	105 "
10 ABC palli	106 "	106 "

Siseturujuustuhinnaks noteeriti šveitsi juust 110—125 s. kg, hollandi juust 95—105 s. kg, baksteini juust 95—105 s. kg ja tilsiti juust 109—115 s. kg.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

M. n. püsis peekoniturul vaikne tendents. Eelmisel nädalal ilmnenuv väike nõrgenemine avaldas mõju ainult Balti riikide ja poola peekonihindadele. Kuna nõudmine nende maade peekonile oli väiksem ning müük raske, eriti raskematele sortidele, paigutati osa peekonit külmutusmajja. Seetõttu nõrgenesid nimetatud maade peekonihinnad 2 š tsn-lt. Nii noteeriti 28. juulil s. a. Londonis peekoni kõrgema sordi hinnaks: taani 98 š, eesti 89 š, rootsi 94 š, iiri 99 š, hollandi 94 š ja poola 89 š tsn. Ilmastikuolude paranemisel muutub peekonituruseisund kindlamaks ning hinnad võivad tõusta taas.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturu tegevus oli m. n. tapaveiste alal võrdlemisi rahulik, kaupa toodi turule nõudmise piires, mistõttu hinnad, millised e. n. suure pakkumise mõjul nõrge-

Siseturul maksus m. n. või s. kg:

Tallinnas	lauavõi 170—175 köögivõi 150—165
Tartus	" 170—180 " 150—163
Viljandis	" 180 " 155—165
Pärnus	" 175—180 " 140—150
Valgas	" 160—180 " 138—160
Narvas	" 180—185 " 140—150

Konservjuust noteeriti rasvasisalduse järgi: juust, mille kuivaines on 35% rasva, 100—110 s. kg, 45% — 130—160 s. kg ja 50% — 170 s. kg.

Ühes riikliku juurdemaksuga saavad juustutööstused eksporditava šveitsi juustu eest järgmist hinda:

	juusturatta raskus	
	80 kg ja üle	alla 80 kg
12 A palli	150 s. kg	140 s. kg
12 B "	142 "	132 "
11 A "	143 "	133 "
11 B "	130 "	120 "

Toodust ilmneb, et eelmise noteeringuga võrreldes tõusis hinnas siseturul tilsiti juust ja konservjuustudest kõrgema rasvasisaldusega sordid, kuna eksportjuustu hind jäi endiseks.

Vaatamata meie peekonihinna nõrgenemisele välisturul noteeriti siseturu-peekonihinnad endisele tasemele.

K. n. maksavad Lihaekspordi ühistapamaja peekonisigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	110	105	99	Sise-
55,5—69 "	105	101	95	туру-
73,5—75 "	105	101	95	hinnad.
75,5—80 "	101	97	94	

Elussigade hindadeks noteeriti:

120—160 kg rasked 67 s. eluskaalu-kg
üle 160 " " 61 " " "

nesid, paranesid taas endisele tasemele. Tendents eelolevaks nädalaks selgusetu.

Sigade pakkumine jäi m. n. algul väikeseks, mis nädala viimastel päevil siiski suu-

renes ja rahuldab nõudmise, mistõttu ka hinnad jäid nädala keskmiselt muutusetu. Ka vasika- ja lambalihahinnad jäid suurelt osalt muutusetu.

Nädala keskmiselt maksus suurmtüügil:

Pullid (eluskaal üle 400 kg): rammusad 40—42 s. ja keskmised 38—40 s kg; eluskaalu järgi 24—26 s. kg.

Pullid (eluskaal alla 400 kg): rammusad 37—39 s., keskmised 34—36 s. ja lahjad 32—34 s. kg; eluskaaluga 19—23—26 senti kg.

Lehmad ja härjad: nuumatud (pekk-rammusad) 45—49 s., rammusad 38—44 s., keskmised 30—37 s. ja lahjad 25—29 s. kg; eluskaaluga 14—22—26—31 s. kg.

Mullikad: nuumatud 45—49 s., rammusad 37—39 s., keskmised 34—36 s. ja lah-

jad 27—31 s. kg; eluskaaluga 15—21—25—31 s. kg.

Vasikad tapetult ühes nahaga, nuumatud 65—75 s., rammusad 45—53 s., keskmised 39—45 s. ja lahjad 35—39 s.; eluskaaluga 25—29—39—53 s. kg.

Lambad: nuumatud 53—58 s., keskmised 46—53 s. ja lahjad 38—43 s. kg.

Eksportlambalihast maksti m. n. Tallinna tapamajades vastavalt headusele 80—85 s. kg; eluskaaluga franko saatejaam 30—33 s. kg.

Sead: noored ja peekonkaalulised 86—90 s., rasvasead 78—83 s., lihasead 77—79 s. ja vanad emised 66—69 s. kg; eluskaaluga 60—65 s. kg.

TOORNAHKADETURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkadeturu seisund püsis m. n. üldiselt endisel tasemel, kuna ainult hobusenahkade hinnas ilmnes langus 1—1,5 kr tk-lt. Toornahkade hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 28. VII s. a. Börsikomitee juures noteeriti toornahkade hinnad franko vastuvõtupunkt 30. VII—6. VIII s. a. järgmiselt:

Veisenahad, värsked I sort 70 s., II sort 63 s. ja praaknahad 50 s kg, soolatud nahad I sort 82 s., II sort 74 s. ja praaknahad 60 s. kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, kuivad, I sort kerged, värskelt kuni 3,5 kg kr. 3,50 tk., II sort värskelt

kelt raskemad kui 3,5 kg ühe kg hind kr. 1,10 ja III sort praaknahad kr. 1,75 tk. Tendents kindel.

Lambanahad — I sort OJ kr. 3,35 tk., II sort J kr. 3,00 tk., III sort kr. 2,25 tk., IV sort K kr. 1,75 tk. ja praaknahad kr. 0,60 tk. Tendents kindel.

Hobusenahad I sort soolatud 17 kg ja üle ning värsked 20 kg ja üle kr. 10,00 tk., II sort soolatud alla 17 kg ja värsked alla 20 kg kr. 6,50 tk. ja III sort praaknahad kr. 3,50 tk. Tendents kindel.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade kujunemises jätkus m. n. välisturgudel tõusutendents. Meie kanamunade hinnaks osutus Inglises 9/3 š. d. e. n. 9 š vastu (120 tk, 15,5 lb). Kuna väliseturul hinnad paranesid, kujunes meie eksportmunade kalkultatsioonihinnaks 68 s. kg e. n. 65 s. vastu. Noteeriti aga eksportmunade hinnaks 70 s. kg ja siseturumunade hinnaks 68 s. kg. Tendents vaikne.

Kanamunakaubanduse läbikäik maailmaturul näitas k. a. esimesel poolel suurenemist võrreldes m. a. sama ajaga. Nii importis näit. Inglise k. a. esimesel poolel kanamune 1 756 milj. tk, s. o. 10% enam kui m. a.

samal ajal, seejuures suurenes kanamunade sissevedu Hollandist 50%, Taanist 5% ja Rumeeniast 79%. Iirist, Rootsist, Poolast ja Hiinast jäi kanamunade sissevedu peagu m. a. sama aja tasemele, kuna Soomest, Lätist ja Leedust sissevedu vähenes. Eestist eksporditi Inglise k. a. esimesel poolel kanamune enam kui m. a. samal ajal.

Kanamunade väljavedu Soomest on k. a. näidanud tagasiminekut. Nii eksporditi k. a. esimesel poolel kanamune Soomest 61,2 milj. tk. m. a. sama aja 75,2 milj. tk. vastu. See-ga vähenes kanamunade väljavedu Soomest k. a. esimesel poolel 14 milj. tk.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinna turul maksusid jaemüügil 31. VII:

Tallinnas	8—11	Valgas	9—10
Tartus	9—11	Pärnus	10—11
Viljandis	9	Narvas	10

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad endiselt kindlal tasemel. Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 31. juulil s. a. noteeriti Tallinna kohta järgmised hinnad lahtisele piimale: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 s. l. ja müügil piimatööstustele 11 s. l. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l. ja müügil piimatööstustele 9 s. liiter.

M. n. oli piimapakkumine Tallinnas küllaldane ning ületas väikesel määral nõudmise. Tagasihoidliku nõudmise juures osa piimast tuleb turustada töötletud kujul.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter.

	I valik		II valik	
	pudelit	lahtiselt	pudelit	lahtiselt
Tallinnas	17—18	—	14—15	12
Narvas	14	10	—	8
Tartus	16—17	13	—	10
Viljandis	15	—	—	10—11
Valgas	15	—	—	10
Rakveres	15	—	—	9—10
Paides	—	—	—	9
Pärnus	16	12	—	10
Kuressaares	—	—	—	10—11
Haapsalus	—	—	10	9

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljaturgudel valitseb juba pikemat aega hindade nõrgenemine. Ka m. n. ilmnes hinnalangus. Eriti paistis silma hindade nõrgenemistendents nädala algul, kuna nädala lõpul võis märkida hindade stabiliseerumist ja isegi tõusu.

Nisuhind m. n. langes Liverpoolis e. n. 7,12 kr. kv. 6,90 kr-le, s. o. 3,1%, Chicagos e. n. 9,21 kr-lt 8,89 kr-le, s. o. 3,5% ja Winnipegis 7,52 kr-lt 7,22 kr-le, s. o. 4,0%. Nädala keskmine langus oluiks vast suuremgi, kuid teated põua ja rohutirtsude hävitustööst Kanadas pidurdasid edasist hinnalangust ka euroopa turgudel. Argentinas teevad suured tagavarad endiselt muret, olgugi, et valitsus on garanteerinud ülejääkide ostu 7 pesoga. P.-Am. Ühendriiges ulatuvad möödunud saagiaasta tagavarad üle 118 milj. buš.

Rukkihindades jäi langus seisma, mis eelmisel nädalal ja ka m. n. algul oli võrdlemisi suur. M. n. keskmiselt noteeriti rukkihinnaiks Chicagos 6,15 kr. kv. e. n. 6,14 kr. vastu, s. o. 0,2% rohkem. Winnipegis jäi rukkihind e. n. tasemele, s. o. 5,46 kr. kv.

Maisihinnaks oli m. n. keskmiselt Chicagos 6,05 kr. kv. e. n. 6,28 kr. vastu, s. o. 3,7% langust. Maisihindu mõjustab tugevasti Argentiina ja P.-Am. Ühendriige võistlus maisi-

pakkumises. Tänavust saaki P.-Am. Ühendriiges hinnatakse 2571 milj. buš. Pealeselle arvatakse m. a. tagavaru ca 500 milj. buš.

Eestis on rukkilõikus juba käimas.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1939. a.	1938. a.	1937. a.
	24./VII 30./VII 1939	17./VII 23./VII 1939	1./I kuni 30./VII	1./I kuni 31./VII	1./I kuni 1./VIII
VÕI (tonni) Butter (tons)	433,4	514,0	8426,1	8099,2	6791,3
Sellest:					
Saksa	109,9	50,8	2170,8	2531,6	2261,9
Inglise	323,4	457,4	6172,9	5550,0	4353,8
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	1080	1188	38391	25259	20464
Sellest:					
Inglise	540	648	15829	10893	2432
Saksa	468	540	16397	13108	17960
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	50,3	48,0	1758,3	1182,7	1180,9
LINA (tonni) Flax (tons)	10,4	40,2	5417,5	4018,4	4194,7
Sellest:					
Inglise	—	28,8	3221,1	1716,5	1577,8
Belgiasse	10,4	11,4	92,5	0,5	201,5
Soome	—	—	235,5	317,7	286,8
Saksa	—	—	1310,0	993,1	1410,3
Prantsusse	—	—	172,3	342,2	592,3

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Võrreldes m. n. hindadega on aedsaaduste hinnad langenud peale maasikate, milliste hind näitas tõusu. Üldiselt on maasikaid veel õige vähe müügil. Turul on praegu valitsevaks marjaks vaarikas, nende hind on langenud võrreldes m. n. 20—30 s. kg. Samuti langesid sõstarde hinnad. Punaseist sõstraist nõuti jaemüügil 15 s. kg e. n. 30 s. kg vastu. Müügil oli sõstraid üldiselt vähe, sest eksportörid ja töösturid ostavad marjad ära. Õige tublisti on langenud ka kirsside hind, milliseid võrreldes m. n. on toodud juba rohkesti müügile. Kirssidest küsitakse 50—110 s. kg m. n. 100—170 s. kg vastu.

Köögiviljaturul pakkumine elavneb, see-tõttu on hindades märgata langust.

Aedsaaduste hinnad noteeriti Börsikomitee juures 28. VII järgmiselt: mustad sõstrad, eksportkõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt I valik 50 s. kg. Tendents püsiv.

Aedsaadusi eksporditi juuli jooksul.

Peakapsaid	1 513 kg
Lillkapsaid	630 "
Pea- ja lillkapsaid eraldi nimetatamata	732 "

Kurke, värsked	1 121 kg
Porgandeid	98 "
Mustikaid	1 446 "

Peale mustikate, millised saadeti Inglisse, eksporditi kõik aedsaadused juulis Soome.

Tallinna turul maksusid jaemüügil 31. VII:

	s. kg		s. kg
Aedmaasikad	150—170	Rabarber	8—10
Metsmaasikad	130—150	Arbuus	120
Vaarikad	40—50	Melon	150
Karusmarjad	20—40		s. tk.
Kirsid	50—110	Lillkapsas	5—40
Sõstrad, punased	15	Kurgid	5—12
" valged	15—25	Kurgid, petseri	8—15
" mustad	65	10 tükki	3
Mustikad	23—65	Kurgid, hapendai	1—2
Soomurakad	60—80	Sibulad, rohelised	6—7
Tomatid	80—120	Seller	10
Sibulad, vanad	25—35	Nuikapsas	3
" värsked	20—30	Naeris	2
Peakapsas	13—15	Küüslauk	2
Kaalikas	25	Petersell	2
Salat	25	Apelsinid	10—20
Spinat	25		s. kimp
Kartul	8—10	Porgand	8—10
Hernekaunad	25—30	Peet	15
Aedoakaunad	35—45	Till	5—10

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. kalaturustamine Tallinna sadama kaudu oli õige väike. Nädala kestel tuli Tallinna sadamasse Hiüsaare lestadega ainult kaks kalapaati, millised töid Tallinna turule ca 3200 kg lesti.

Kohaliku saagiga tuli igapäev paate sisse, kuid kalu toodi õige väikesel kogusel — 100—150 kg paadile lesti, segakalu ja väikesel kogusel angerjat.

Kilusaak suureneb päev-päevalt ja seetõttu on kiluhinnad langemas. Kuid nädala algul maksusid kilud ca 30 s. kg sadamas, pakuti nädala lõpul kalureile juba 22—25 s. kg.

Tallinna turul müügilaudadel oli näha peamiselt lesti ja turska. Lesta kg kõikus nädala jooksul 20—40 s., mõnel päeval turu lõpul müüdi seisnud kala isegi 5—10 s. kg; turska 3—5 s.

Räimehind seisis 35 s. kg, laupäeval turu lõpupoolel müüdi ka 25 s. kg.

Kiluhind püsis nädala jooksul 30—35 s. kg.

Eriti vähe oli Tallinna turul koha. Mõnel päeval ei olnud koha sugugi. Laupäeval oli müügil II val. koha hinnaga 140—150 s. kg.

Värsket angerjat oli müügil küllaldaselt, kuid hind püsis ca 200 s. kg.

Lõhe müügil õige vähe. Hind kõrge ja seetõttu tõusis ka mereforelli hind 3 kr-le kg.

Latikat ei olnud Tallinna turul peagu üldse. Reedel ilmus müügile õige väikesi latikaid — 15 s. kg.

Sisevete-kaladest oli näha müügil väikesi kokri, linaskit jt., nende hind ei olnud nii kõrge nagu Tartu turul.

Tartu turg oli samuti kalavaene, peamiselt oli seal müügil latikat ja ahvenat. Latikasakaak näib suurenevat, seepärast loodetakse neid eeloleval nädalal rohkem müügile.

Laupäeval oli Tartu turul müügil vaid üks isalõhi, mille kg-st nõuti kr. 4,25.

Peipsi hakkab juba andma väikesel määral angerjat, peipsi angerjas on Tartu turul müügil hinnaga kr. 1,50—2,00 kg.

Peipsi angerja ilmumine on iseloomustav seepoolest, et nähtavasti on angerjas leidnud tee üles Narva kosest, mida ei ole olnud juba paljude aastate kestel.

Narva turg on kaladest samuti õige vaene, kuna Narva lahes on püük kehva.

Lõhesaak on Narva rajoonis nõrk, saadakse vaid mõnesid üksikuid kalu. Reedel ja laupäeval valitsenud tormi tõttu püüki ei teostatud seal üldse.

Kuna lõhe läheb ekspordiks, makstakse ülesostjate vahelise võistluse tõttu rannikul lõhe-kg-st kuni kr. 3,50.

Narva jõe püük on samuti väike, saadakse mõnesid kg-sid ahvenat, koha, linaskit ja latikat.

Laupäeval oli Narva turul väikseimas koguses nõrgema mihusega kala: ahvenat, haugi, angerjat ja latikat.

Narva lahe rääme oli nädala algul rahuldavais koguseis.

Kalureile maksti rannikul rääme-kg-st 20—25 s.

Noodapüük annab vahel ka vinträimi, milledest makstakse 30—35 s.

Kalakauba-hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 31. VII 39 noteeriti:

1. Lõhi, värskel, ekspordikõlblik, kaal

alates 6 kg fr. rannik kr. 3,10 kg. Tendents: kindel.

2. Angerjas, paiga (kollane), elus, franko rannik kr. 1,30 kg. Tendents: kindel.

3. Koha, värskel, ekspordikõlblik, alates 38 sm. franko rannik 85 s. kg. Tendents: kindel.

4. Haug, värskel, ekspordikõlblik, valik 1—3 kg franko rannik 50 s. kg. Tendents: kindel.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad snt. kg.

	Tallinn 29./VII	Tartu 29./VII	Narva 29./VII
Lõhi, värskel	350	425	350
Iherus "	300	—	200—220
Angerjas "	200	150—200	180—250
Koha "	140—150	120—180	120—150
Haug "	70—80	40—50	50—60
Siig "	110	—	—
Latikas " (välke)	15	20—50	35—50
Ahven "	10—60	15—30	35—65
Linask "	30—45	50—55	—
Koger "	20—30	40—50	—
Säinas "	—	25—30	—
Särg "	15	13	—
Vimb "	—	30	—
Lest "	20—30	—	—
Tursk "	3—5	—	—
Kilu "	30—35	—	—
Rääm "	25—35	—	30—35

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIIVA

23. juulil 1939. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>	
kuld: rahas ja kangides	40 904 954,27
välisraha	7 528 001,61
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	919 788,11
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>	
kaubavekslid	9 042 947,13
põllumajandusl.	2 040 524,50
metsatööstusl.	22 912,16
11 106 383,79	
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>	
valitsusele	—
teistele *)	12 889 382,15
5. Kinnis- ja vallesvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	3 458 851,47
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	38 399 460,98
	<u>115 206 822,38</u>

1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 276 088,89
3. Eritagavarakapital	4 122 865,94
4. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
a) pangatõhised liikvel	53 786 975,—
b) jooksvad arved:	
valitsuse	7 980 816,88
pankade	11 985 323,69
teised	2 536 900,88
22 502 680,73	
5. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	23 518 311,82
	<u>115 206 822,38</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 63,49%

Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 760 769,77
Includes Ekkr. 760 769,77 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LEEDU.

Hüpoteekpanga asutamine Leedus.

Foundation of Mortgage Bank in Lithuania.

Leedu Rahaminister kindral Sutkus andis ajakirjanduse esindajale intervjuu leedu majandus-rahandusküsimuste kohta. Minister tähendas, et valitsuse poolt on võetud vastu otsus hüpoteekpanga asutamiseks. Hüpoteekpanga kapitali moodustaksid aktsiad 3 milj. liti väärtuses. Riigifiskus oleks $\frac{2}{3}$ kapitalist. Hüpoteekpanga tähtsamaks ülesandeks oleks krediidi andmine tööstusettevõttele ja ehi-

tiste püstitamiseks. Minister tähendas samuti, et lähemal ajal tuleb asutamisele selts 3 milj. lit-se aktsiakapitaliga. Selts hakkab ehitama tsemendivabrikut. Riigi- ja majandusorganisatsioonide osa oleks 1,8 milj. lit. Tsemendivabriku ehitamist alustatakse tänava aasta ja tsemendi loodetakse saada juba 1941. a.

Leedu raha kattevara. — *Cover of Lithuanian Monetary Circulation.*

Leedu rahakattevara on praegu 46% kullas ja välisrahas 39% vastu mai algul.

SOOME.

Soome põllumeeste soovid. — *Finnish Farmers' Desiderata.*

Soome põllumeeste keskliit esitas valitsusele märgukirja, milles märgitakse Soome põllunduse tasuvuse vähenenud väljavaateid. Hindade vahekord on arenenud põllundusele ebasoodsas suunas ja k. a. lõikus ei suuda saavutada m. a. taset. Tasuvuse vähenemise ja „maalt põgenemise“ tõkestamiseks teeb keskliit ettepanekuid, millised on suunatud põllundustoodete hindade tõstmisele 1926—28. a. keskmiste hindade tasemele, kusjuures juhitakse tähelepanu järgmistele asjaoludele:

1. Mittervajaliku rukki, nisu ja kaera sisseveo tõkestamiseks tuleb lõikusaasta algul määrata küllalt kõrge kodumaise viljaga segamise protsentmäär.

2. Jõutoidutollidega tuleb hoolitseda, et leivavilja- ja loomatoiduhindade vahel oleks õige suhe ega esineks mingit ületoodangut, mis toob kaasa pakkumise suurenemise.

3. Sellega, et rukki- ja nisuhinnad hoitakse lõikusaasta lõpul tollidest tingitud tasemel, on vajalik, et viljade omatoodang ei ületaks keskmiselt tänapäeval saavutatud seisu.

4. Heade lõikuste ülejäägi peaks riik ostma kokku ja ladustama, et sellega halvaks aastaiks koguda tagavara ja takistada hindade langust.

5. Kuna viljade ladustamine ja kauplemine omatoodangu praegusel staadiumil on

eriti tähtis, peaks riik toetama kaubandusettevõtteid laduhoonete ehitamisel.

6. Kuna põllunduse tasuvus halvema pinnasega maakohtades sõltub otsustaval määral koduloomade saaduste hindadest, peamiselt piimahindadest, tuleb panna pearõhku nende saaduste hindade toetamisele. Hindade süsteemi tuleb muuta sääraselt, et koduloomade saaduste hinnatase halvul aastail tõuseks 1926—28. a. tasemele.

Rasvainete maksustamise seadust tuleks lähemal aastail muuta sääraselt, et aktsiisi margariinilt võidaks tõsta 7 Smk-le, kunstvõilt 5 Smk-le ja rasvasegudelt 2 Smk-le, kusjuures valitsus peaks neid makse vastavalt hinnapoliitikale määrama küllaldaselt kõrged.

8. Suure margariini-tarvituse takistamiseks tuleb keelata margariinivärvide kasutamine, margariinitootmine riiklikes tööstusis ja margariini tarvitamine riigi- või riigi poolt toetatavais asutis.

9. Jõutoidutollid peaksid leidma elastset käsitlemist, nii et neid halva lõikuse korral võidaks alandada ning et üldiselt peetaks silmas vajalikku jõutoidu sissevedu.

10. Koduloomade saaduste toetamisfondist tuleks maksta meiereidele P.-Soomes 20 penni ja halva pinnasega maakohtades 10 penni töötletud piima kilolt.

11. Riik peaks võtma osa piimasaaduste veokuludest hõredalt asustatud maakohtades.
12. Riik peaks püüdma kaotada ebasobi-

valt suurt hinnavahet talu- ja meiereivõli vahel eriliste vahenditega.

Lõikuse väljavaateid. — Crop Prospects.

Kuigi juuli esimesel poolel sadas vihma, parandas see lõikuse väljavaateid vähe. Esialgsete hinnangute kohaselt on lõikuse väljavaated praegu järgmised:

(8 = väga hea, 7 = hea, 6 = parem keskmisest, 5 = keskmine, 4 = alla keskmist):

	1939	1938		1939	1938
taliniisu . . .	5,0	5,9	kartulid . . .	5,2	5,7
suviniisu . . .	5,0	6,4	hein	4,2	6,5
rukis	4,6	5,1	kaer	4,9	6,3
oder	4,9	6,0			

LÄTI.

Ülemere väljaveo a.-s-i asutamine Lätis.

Establishment of Board of Overseas Trade in Latvia.

Põhikapitaliga 0,2 milj. lat. asutati uus a/s. nimetusega „Latvijas aizjuras eksporti“, mille ülesandeks on arendada eksporti P.-Ameerikasse, eriti Ühendriigesse. A/s. alustab varsti tegevust ning saadab esindajaid Ameerikasse, kes uuriks sealseid läti kaupade minemivõimalusi. Neid püüdeid toeta-

takse ulatuslikult ka valitsuse poolt, eriti mis puutub Riga—New York laevaliini ülalpidamiseks riikliku laevasõiduühingu poolt. Seni seil andmeil on Läti väljavedu Ühendriigesse k. a. tõusnud: 1938. a. oli Läti eksport 0,759 milj. ja 1939. a. — 1,973 milj. lat.

TÜRGI.

Türgi uued kaubanduslepped.

New Commercial Agreements of Turkey.

Türgi uus kaubanduslepe Itaaliaga, mis Türgi poolt ratifitseeriti 12. VII 39, seab Türgi-Itaalia kaubavahetuse kontingentsüsteemi alusele. Selle kohaselt on leppele lisatud kaks nimekirja, nimekiri 1 itaalia kaupadele ja nimekiri 2 türgi kaupadele. Sisseveetavaid kaupu tuleb mõlemapoolselt varustada leppes ettenähtud vormis koostatud päritolutunnistustega. Kontingentide kehtivus on 12 kuud; 50% on nähtud ette kasutamiseks poole aasta kestel. Hooajakaupade suhtes on leppesse võetud sisse erinormid. Vastastikkuse kaubavahetuse korraldamiseks kaubanduskokkuleppe alusel loovad mõlemad valitsused erikomisjonid, millised omavahel astuvad vajaduse korral kontakti. Kaubanduskokkuleppe lahutamata osa — kliiringulepe — korraldab kaubavahetusest tekkinud maksete õendamist. Itaaliasse imporditud türgi kaupade eest toimub maksmine Itaalia pankas, Türgi keskpanga eriarvele, kusjuures 20% arvestatakse teises arves, mis läheb Itaalia kasuks Türgi väljaspool kaubavahetusest tekkinud maksete õendamiseks. Nimekirjad 1. ja 2. sisaldavad mitmesuguste

kaupade sisseveokontingente. Nimekirja 2. on täiendatud erileppega, mille kohaselt 1939. a.-ks Türgile lubatud kontingendid: rukis 2 milj., oder 13 milj. ja kaer 5 milj. liiri, arvestatakse 20 milj. liirilise globaal-kontingendina.

Samal ajal ratifitseeriti ka Türgi uus kaubanduslepe Soomega, mis korraldab Soome nisuoste Türgist ja näeb ette Soomele teatud sisseveokontingente. Soome poolt Türgist ostetava nisu eest makstakse 40% vabades deviisides ja 60% kliiringu teel. Soomele lubatud sisseveokontingendid on järgmised: terpentiniõli 50 tn, tsellofaanpaber 35 tn, pakkimispaber kaaluga enam kui 530 g 1 m² — 1280 tn, pappi 1000 tn, mitmesugused töötletud kivid 30 tn, lukusepatööd 2 tn.

Neil päevil sõlmis Türgi oma esimese kaubanduslepingu ka Leeduga, mis näeb ette aastase 6 kuni 8 milj. litise kaubavahetuse. Lepingu kohaselt ekspordib Leedu Türgi hobuseid, toornahku, puitu, puutööstussaadusi ja jalanõusid. Türgi ekspordib Leedu esijoones tubakat, viinamarju, veine, villa ja siiditooraineid.